

שלחו להדפסה

גודל פונט

ספורט ישראלי

עסקי ספורט

לזון, יש פה בעיה משפטית

היעדר שיטת משפט אחידה ויציבה, מחסור בבית דין עליון לערעורי ספורט ואובדן אמון במערכת מצד הקבוצות והקהל הן הבעיות העיקריות של בית הדין של ההתאחדות לכדורגל

עו"ד דור ליאונד
10:49 ,09.03.14

גל הביקורת האחרון שעמו נאלצה ההתאחדות לכדורגל להתמודד, כוון הפעם אל בתי הדין והמערכת המשפטית של מוסד זה. האופי המתלהם והקפריזי שמאפיין את השיח הציבורי בישראל בכל הקשור לספורט בכלל ובכדורגל בפרט, מנפק כרגיל יותר חילופי האשמות והתקוטטויות מילוליות ופחות דיונים ענייניים בבעיה. ואכן, יש בעיה.

הביקורת הנוכחית נגד הממסד המשפטי של ההתאחדות אולי לא תמיד מסוגנת ומדויקת, אבל אינה ריקה מתוכן. מקורה של הביקורת הזו הוא בתחושה אמיתית של אובדן אמון, ובעיקר הכרה בחולשתה ובמגבלותיה של המערכת המשפטית של ענף הכדורגל בישראל.

אחד הגורמים המרכזיים לבחינת עוצמתה של מערכת משפט הוא היכולת שלה להקנות זדאות משפטית גבוהה. הכישלונות החוזרים ונשנים של ההתאחדות לכדורגל והמערכת המשפטית שלה נובעים מאי-התווייתם של כללי משפט ברורים מספיק וגם מחוסר הוודאות בכל הקשור למעמדה וזהותה של ערכאת הערעור.

היעדר מנהיגות

ככל שהכללים והנורמות של שיטת המשפט ברורים יותר, שיקול הדעת הפרטי של השופט מצומצם יותר, והכרעותיו השיפוטיות הן בהתאם. כך, רמת אי-הוודאות שעמה מתמודדים בעלי הדין שענייניהם מתבררים במסגרת המערכת המשפטית, היא פחותה. וכפועל יוצא מכך, רמת האמון שלהם במערכת המשפטית גבוהה יותר.

הכרעות מנוגדות ואי-אחידות בפסיקה מרמזות במידה רבה על היעדר מנהיגות משפטית ברורה. בנסיבות אלה היכולת לזכות באמון הציבור נחלשת וכך גם עוצמתה של המערכת המשפטית כולה. דומה כי בתחום זה לא השכילה המערכת המשפטית של ההתאחדות לייצר נורמות וכללים ברורים ויציבים מספיק.

במסגרת דו"ח ועדת זליכה לבדיקת המבנה הניהולי של ענף הכדורגל ניתנה התייחסות לנושא תקנוני ההתאחדות. בדו"ח הומלץ כי המזכירות הנבחרת החדשה של ההתאחדות תכין ותאשר תקנון משמעת חדש בתוך שנה. תקנון ההתאחדות החדש הזה אמור היה להיכתב בהיוועצות עם אב בית הדין, שבו חלק מעבירות המשמעת יוגדרו כעבירות מסוג ברירת משפט שהעונש בצדן קבוע וידוע מראש - וזאת כדי לחסוך דיון בעבירות אלה. גם ועדת דודי כהן המליצה כי ועדה שתמונה על ידי אב בית הדין תקבע סטנדרטים מנחים לענישה.

על כל פנים, חשוב להבהיר כי לעולם יופעל שיקול דעת עצמאי של השופט היושב בדיון, וטוב שכך. עם זאת, מרווח הפעלת שיקול הדעת צריך להיותם על ידי הכללים והנורמות שמייצר המשפט, בעיקר באמצעות חקיקה ופסיקה.

מה מעמד ערכאת הערעור?

להתאחדויות ואיגודי הספורט בישראל הוענקה בחוק מעין אוטונומיה משפטית.

סעיף 11 לחוק הספורט בישראל מקנה למוסדות השיפוט הפנימיים של התאחדויות ואיגודי הספורט סמכות בלעדית לדון ולהחליט בעניינים הקשורים לפעילות במסגרת ההתאחדות או האיגוד הרלבנטי. סעיף זה קובע גם כי החלטות ערכאת השיפוט הפנימית העליונה בענייני משמעת יהיו סופיות ואין לערער עליהן לפני בית משפט.

למרות זאת, הליכים משפטיים הקשורים להתנהלות ההתאחדות לכדורגל, או קבוצות החברות בה, הגיעו לדיון בפני בתי המשפט האזרחיים. זאת בעיקר על בסיס הנימוק כי החלטות שניתנו על ידי מוסדות ההתאחדות שגויות עד כדי כך שהן אף פוגעות בכללי הצדק הטבעי.

רק נזכיר בהקשר זה את עתירתו של אייל ברקוביץ' לביטול התקנה שלפיה לא קיימת זכות ערעור על הרשעה בבית הדין המשמעתי ואת עתירת אוהדי הפועל פתח תקווה בדבר אי-יישום חובת מינוי נציגי ציבור בקבוצות. הדוגמה הבולטת ביותר לאחרונה היתה ה"פינג פונג" המשפטי בפרשת מכבי אום אל-פחם והפועל כפר סבא, שכמעט והגיעה לדיון גם בבית המשפט העליון. כמו כן, מכבי תל אביב דרשה לבחון מחדש את החלטת בית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל להטיל עליה עונש של משחקי רדיוס, והמועדון אף שיגר מכתב ליועץ המשפטי לממשלה יהודה וינשטיין. במכבי טענו לחשד לפלילים ולעבירות של שיבוש הליכי משפט והשפעה לא הוגנת על הליך משפטי.

חולשת מעמדה של ערכאת הערעור, ואי-הבהירות ביחס לזהותה של הערכאה הסופית, אינן מנותקות מחולשתה הכללית של המערכת המשפטית האוטונומית של ההתאחדות לכדורגל. אי-הצלחתה להנחיל שיטת משפט יציבה הזוכה לאמון מספק היא כישלון של המערכת, ועבור רבים בענף הכדורגל נדמה כי אין מנוס מלפנות לפתרון חיצוני למערכת.

צריך בית דין לערעורי ספורט

לא בכדי המליצה ועדת זליכה על הקמתו של בית דין לערעורים בתחום הספורט, שישמש כערכאה עליונה לכל סכסוכי הספורט, בכל הענפים, ויפסוק בהתאם לחוקי מדינת ישראל, בהתאם למאפיינים הספציפיים של ענפי הספורט ואופיים. אפשרות הקמתו של בית דין חיצוני כזה, שדייניו לא ימונו על ידי חברי ההתאחדויות והאיגודים, ראוי שתישקל בחיוב.

אגב, גם ועדת דודי כהן המליצה על הפרדה מוחלטת בין מערכת בתי הדין והשפיטה לבין ההתאחדות, הן על ידי מינוי הדיינים באופן בלתי תלוי והן על ידי העברת המערכת המשפטית למבנה אחר מזה של ההתאחדות.

גיבושה של ערכאה עליונה וסופית בתחום הספורט, אולי באמצעות המועצה הלאומית לספורט המתהווה בתקופה זו, עשוי לייצר את רמת הוודאות המשפטית הנדרשת, הן בהבהרת ההיררכיה הנכונה וסופיות הדיון והן בהתוויית נורמות וכללים מנחים, שיעצבו את דיני הספורט במדינת ישראל.

הכותב הוא עורך דין המתמחה בדיני ספורט